

PATERO OZVĚN ZPĚVŮ PRASTARÝCH

Milí mladí klavíristé,

zvu vás na krátkou procházku českou hudební minulostí. Nabízím vám pět melodií vybraných ze starých kancionálů. Ta nejstarší vznikala již ve 13. století. Můžete si zahrát obě verze modlitby ke sv. Václavovi, burcuující chorál husitů, moravskou koledu i prosebnou píseň ze zpěvníku Jana Amose Komenského. Slova všech slok pěti písní naleznete na další stránce. Melodie chorálů si tentokrát ozdobíme doprovodem, který asi mnohé z vás překvapí. V osnově pro levou či pravou ruku uvidíte stále stejné noty spojené ligaturou. Připravte si prsty na klávesy a stiskněte je opatrně tak, aby se pokud možno nic neozvalo. Nejdříve to bude jen jeden prst, postupně se přidá všech pět. Podržte prsty na dně kláves během celé doby, kdy budete hrát druhou rukou melodii. Tři bílé klávesy přidržíte i tehdy, budete-li malíčkem téže ruky napodobovat údery bubnů podporující bojovou píseň husitů. Druhý hlas u čtvrtého a pátého zpěvu lze vynechat, aby se melodii zdařilo zahrát co nejprocítěněji. Na taktových čarách, tedy v místech, kde se pěvci nadechují, odtáhněte prsty z klávesnice a pozorně poslouchajte... Přesto, že nebudete používat pravý pedál, uslyšíte tajuplnou „ozvěnu“. Bohužel musím zklamat ty, kteří cvičí jen na digitální piáno. Rozeznít se tímto způsobem mohou jen opravdové struny. Ale i tak věřím, že si neobvyklou klavírní barvu vychutnáte alespoň ve škole a třeba následně vyzkoušíte u motivů, které si již vymyslíte úplně sami. Klavírní cyklus ozvěn nevznikal pro koncertní provádění, byl míněn jako materiál pro zamyšlení a inspiraci. Snad vás potěší.

Váš Petr Hanousek

Svatý Václave, / vévodo české země, / kněže náš, / pros za ny Boha, / svatého Ducha! / Kyrieleison!

Nebesket' jest dvorstvo krásné, / blazě tomu, ktož tam pójde: / v život věčný, / oheň jasný / svatého Ducha! / Kyrieleison!

Pomoci tvé žádámy, / smiluj se nad námi, / utěš smutné, / otžeň vše zlé, / svatý Václave! / Kyrieleison!

Maria, matko žádúcie, / tys královna všemohúcie, / prosíš za ny, / za křesťany, / svého syna! / Kristeleison!

Ty jsi dědic české země, / rač pomnieti na své plémě, / nedajž zahynúti / nám i budúcím, / svatý Václave! / Kristeleison!

Povstaň, povstaň, veliké město pražské, / všeckna říše věrná této země české, / rytířské pohlavie i všeckny moci zemské / proti tomu králi babylonskému, / ještěť hrozí městu jerusalémskému, / pražské obci i mnohému lidu věrnému.

Vezmlž na pomoc krále nejvyššího, / proti tvým nepřátelóm velmi silného, / ještěť nenie na všem světě nadeň větčého, / neb se jemu líbíš tohoto léta, / že potlačuješ marnost pyšného světa, / neb požíváš ovoce věčného života.

Zruš Nabuchodonosorovu sochu, / hada měděného, jenž nad boha ctiechu, / chtiec, aby neduhóv sbyli, jemu se klaněli. / Nerodiž se báti krále uherského, / ještěť jest na mále cti i chvály jeho, / nebť bude přemožen od lidu pokorného.

Judith vdova Oloferna mocného / přemohlať jest pokorú života svého / a jeho mečem s'tala hlavu v stanu jeho. / Protož sobě zvol krále šlechtetného, / ještěť by byl přítel zákona božieho, / at by porazil Oloferna ukrutného

a porazil božieho nepřitele, / Antikrista, falešné jeho učitele, / at' nekáži více bludów v svatém kostele. / Vzdajmež bohu chválu israhelskému, / nade všechny bohy bohu velikému, / prosiec, at dá mír a pokoj lidu českému. Amen.

Kristus Pan se narodil, / Kristus Pan se narodil, / po koledičce chodil, / po koledičce chodil.

Chodil po ni celý deň, / chodil po ni celý deň, / chodil po ni celú noc, / chodil po ni celú noc.

Jak už bylo na rano, / jak už bylo na rano: / Svaty Jene, pod', pomoz, / Svaty Jene, pod', pomoz.

Půjděm spolem ku dvoru, / půjděm spolem ku dvoru, / buděm zpívat' o Bohu, / buděm zpívat' o Bohu.

Ten hospodař nemeškal, / ten hospodař nemeškal, / na hospodyň zavolal, / koledničky jim poslal.

Hospodaři ctnostlivi, / hospodaři ctnostlivi, / děkujem vam z hostiny, / děkujem vam z hostiny.

Hostili stě hostě sve, / hostili stě hostě sve, / koledničky pocestne, / koledničky pocestne.

Soudce všeho světa, Bože, / před trůnem tvým nepomůž / žádnému nádhernost jeho, / byť měl slávu světa všeho.

Ty hledíš k poníženému, / v srdci, v duchu sevřenému. / Ty, Pane, víš, co mi škodí. / Víš také, co se mi hodí.

Nedej se mít pyšně, hrdě, / k bližním mstitelně a tvrdě. / Nech křivdy tobě samému / soudci poroučím pravému.

Pro Kristovo ponížení, / za nás dostiučinění, / sešli mi za dar z výsosti, / Bože, pokoru s tichostí.

Svatý Václave

(původní verze)

Andante

mf

ppp

This musical score is for the original version of 'Svatý Václave'. It is marked 'Andante' and begins with a mezzo-forte (mf) dynamic. The piece is in 4/2 time and features a key signature of one flat (B-flat). The melody is played in the right hand, while the left hand provides a harmonic accompaniment with sustained notes. The score concludes with a pianissimo (ppp) dynamic marking.

6

This block contains the continuation of the musical score for the original version of 'Svatý Václave', starting at measure 6. The notation continues in the same 4/2 time and B-flat key signature, showing the progression of the melody and accompaniment.

Svatý Václave

(mladší verze)

Andante

f

This musical score is for the younger version of 'Svatý Václave'. It is also marked 'Andante' but begins with a forte (f) dynamic. The piece is in 4/2 time with a key signature of one flat. The right hand features a more active melody with frequent ties, while the left hand plays a steady accompaniment. The score ends with a forte (f) dynamic.

5

This block contains the continuation of the musical score for the younger version of 'Svatý Václave', starting at measure 5. The notation continues in the same 4/2 time and B-flat key signature, showing the progression of the melody and accompaniment.

Povstaň, povstaň, veliké město pražské

Moderato

First system of the musical score. The treble clef staff has a whole rest. The bass clef staff begins with a piano triplet of eighth notes marked *ppp*, followed by a forte eighth-note melody marked *f*. A repeat sign is placed over the first two measures. The system concludes with a double bar line, followed by a measure marked *f* containing a triplet of eighth notes. Above the final measure, the numbers 16 and 8 are written.

Second system of the musical score, starting at measure 4. The treble clef staff features a melodic line marked *sim.* (sforzando). The bass clef staff continues with a steady eighth-note accompaniment.

Third system of the musical score, starting at measure 6. The treble clef staff continues with a melodic line. The bass clef staff maintains the eighth-note accompaniment.

Fourth system of the musical score, starting at measure 8. The treble clef staff features a melodic line marked *ff* (fortissimo). The bass clef staff continues with the eighth-note accompaniment. The system ends with a double bar line. Below the final measure, there is a *ff* marking and a *ppp* marking with a fermata over a whole note.

Kristus Pan se narodil

Largo

mf

ppp

This system contains measures 1 through 3 of the piece. The treble clef staff is in G major (one sharp) and 12/8 time. It begins with a mezzo-forte (mf) dynamic. The melody consists of eighth and quarter notes. The bass clef staff provides a harmonic accompaniment with sustained chords, marked with piano-pianissimo (ppp).

4

This system contains measures 4 and 5. The treble clef staff continues the melody, while the bass clef staff maintains the sustained accompaniment. The system concludes with a double bar line.

Soudce všeho světa, Bože

Largo

mf

ppp

This system contains measures 1 through 3 of the piece. The treble clef staff is in G major (one sharp) and 10/8 time. It begins with a mezzo-forte (mf) dynamic. The melody features a mix of eighth and quarter notes, with some notes tied across measures. The bass clef staff provides a harmonic accompaniment with sustained chords, marked with piano-pianissimo (ppp).

4

This system contains measures 4 and 5. The treble clef staff continues the melody, while the bass clef staff maintains the sustained accompaniment. The system concludes with a double bar line.